

Duet

Věřím, že každý na světě má svého dvojníka, řekla a mně to přišlo jako úplná blbost. V tu chvíli – a později ještě několikrát – jsem pochopil, že s ní nemůžu vydržet napořád. Už jen kvůli tomuhle. Ona si myslí, že někde na opačné straně zeměkoule chodí naprosto stejná (!) holka do školy nebo už do práce – v Jakartě, v Manile, v Tokiu, já nevím kde. V naprosto stejných teniskách, stejně učesaná, s pihou na levém rameni... Ne, ne, nemusí vypadat přesně jako já, není to moje dvojče. Ale když se na ni podíváš, stačí na malinkou chvíli, zpozoruješ v ní můj odraz. A její přátelé zase ve mně spatří ji. Zamyslel jsem se. Hm, a co když se na sebe podíváte vy dvě? Počkej, nezapomínej na odstavec.

Dobře. A co když se na sebe podíváte vy dvě?

Nevím. Z toho mám právě strach. Zároveň mě ale ta představa podivně přitahuje.

Jak tě přitahuje?

Nedokážu to dost dobře popsat. Jako bych byla zamilovaná do někoho, koho ještě ani neznám. Znamená to, že můj dvojník bude muž?

To je úplná blbost.

Tak ať. Slova do úst mi vkládáš ty. Nemůžu za to, že neumíš psát.

Pravdou bylo, že někdy vprostřed našeho rozhovoru upustila v Terstu na Piazza Unità d'Italia jedna dívka propisku. Takovou tu prachobyčejnou, kterých za

jedno euro pořídíte snad tucet. Cinknutí hrotu o skleněnou krytku zářivky zapuštěnou do dlažby uslyšel jedině páreček broukajících si brouků, kteří tam ale neměli co pohledávat. Tužka se rozpadla a dívka navíc jeden z kousků rozšlápla (to už brouci brali roha). Do háje! vykřikla.

Vážně? Italka mluví česky?

Třeba to není Italka...

Jo? Takže to krkolomně zaonačíš na erasmačku? Pro jistotu z Prahy? Z filozofické fakulty? A to jako bude můj *doppelgänger*? Bože, to je tak trapný!

Piš, co znáš, ne? Neříká se to tak?

V tom případě můžeš psát leda o psím hovně. Nechápeš to.

Chtěl jsem ti jen udělat radost. Říkala jsi, že tě to přitahuje. Chtěl jsem ti vytvořit tu dvojnici a dát ti příležitost se s ní setkat. Rozumíš?

Ne, jsem jen výplod tvý obrazotvornosti. Chceš, abych měla radost? Představ si, že se směju. Chceš, abych byla smutná? Nech mě plakat. Nebo chceš, abych k něčemu byla? Aby to celé k něčemu bylo? Tak mě chvíli nech být... Nejsm já, jsem ty, jsem tvoje a hlavně jsem jejich. Slyšíte? Jsem vaše! Jsem vaše dvojnice a mám smysl, díky vám existuju. A vy díky mně žijete... Vidíš, tohle udělá dojem. Ne nějaká propiska a brouci, bože. Hlavně už prosím tě nic nedodávej. Tady jsme skončili. Obrát' list.

Kryštof Herold

Neurčitě

Vzpomínky jak rozehraná partie osudu
Rozzářily vitráže

nedělního smutku
Házím si kostkou o budoucnosti přeludu
Co napsat do tiráže
tvého posudku

Chci vyhnout se patosu
A nepět chválu tobě vlastní
Tak patos měním za glosu
A dál se toho neúčastním...

Eliška Bartůňková

Óda na Švédsko

Už to jsou skoro dva měsíce, co nazývám Švédsko svým druhým domovem. Co se vám vlastně vybaví, když se řekne Švédsko? Já třeba vidím stovky kilometrů liduprázdných silnic, podél kterých lesy střídá jedno jezero za druhým, a jen čas od času přeběhne přes silnici nějaký ten los nebo vlk. Švédsko je jedna velká divočina. Hned první den ve škole nás varovali, ať si dáváme pozor na divokou zvěř. Prvotní reakce byla smích, až vzápětí nám došlo, že to nebylo míněno jako žert.

Medvědi milují borůvky, které jsou tu všude okolo. Tolik borůvkových keřů jsem v životě neviděla. A brusinkových! I když je pravda, že teď už aby člověk bobule pohledal, protože denní teploty povážlivě klesají k nule. To už vás pak zachrání jen horká čokoláda s hustou šlehačkou posypaná marshmallowny a voňavý skořicový kanelbullar. Zařekla jsem se, že se je naučím péct, tak jsem na sebe zvědavá. Houbová sezóna už je bohužel taky pryč. Zjistila jsem, že Češi jsou snad jediný ná-

rod, co chodí sbírat houby do lesa. Němci na mě vyřeštěně zírali, protože oni si prý houby zásadně kupují. A prý, jak poznám, která je jedlá a která ne? Švédí houbařství také neholdují a to je přesně ten důvod, proč tady o houby běžně zakopáváte. Rostou přímo u cest a nikdo je nesbírá.

Už jste si někdy koupili polární záři za 150 korun?

Není to tak dávno, co tu začal podzim, ten už se ale spěšně přehoupává do zimy. Všechno tu jde tak nějak rychleji než u nás doma. Včetně tmy. Minulý rok tu během listopadu prý měli jen tři hodiny denního světla. Dokážete si to představit? A sněhu tu běžně bývají na dva metry. Dva metry! Čím se má člověk povzbudit? Alkoholem určitě ne, jeho cena je přímo astronomická. Už jste si někdy koupili pivo v přepočtu za 150 českých korun? No, všechno je jednou poprvé. Ale ani tohle nemilé poprvé mi

moje Švédsko neznechutí.

Vždycky, když mám pocit, že už mě tu nic nepřekvapí, přihodí se něco nového, nečekaného. Nikdy mě třeba nepřestanou udivovat místní obyvatelé. Nikdy totiž nevíte, co od nich čekat. Jsou chvíle, kdy jsou k vám Švédové milí a přívětiví, až to leze na nervy. Ale jsou chvíle, kdy u nich objevujete sklony ke schizofrenii. Nejen, že umějí být milí, ale umějí být i odtaziťí. Cože? Ty neumíš švédsky? A co tady vlastně děláš? Pohrdavý pohled a odchod ze scény.

Ještě jednu věc bych neměla ze svého vyprávění vynechat a tou je polární záře neboli aurora. Krásné, až mystické jméno. Jednou to byl jen narůžovělý obzor uprostřed noci, jindy výrazné sytě zelené vlny na obloze. Je to stejné, jako když posloucháte dojemnou hudbu, při které vám naskočí husí kůže a oči se zalíjí slzami. Ba ne, je to ještě krásnější. To se ale nedá popsat, to se musí zažít!

Michaela Kudrnáčová

Dobry den pane, prisel jsem se Vam vetrit do zivota

Mé absurdní drama každým dnem ztrácelo na dramatičnosti, až zbyla jen sama absurdita. Pamatuji si každý okamžik toho směšně nesmyslného zážitku. Když se prostě jen objevil, náhle zničehonic, prostě jen řekl: „Dobry den pane, prisel jsem se Vam vetrit do zivota.“ Stalo se to včera? Před měsícem? Nebo snad několika lety? Nevím. Co tedy o tomto zážitku mohu říci? Snad jen to, že stále nekončil. Na otázku, jak je to možné, odpověď také neznám. Naskytá se poslední otázka. Co se s tím dá dělat? Žasnout. Jediná věc, co v mém životě, který již není tak zcela jen můj, dává smysl celému mému malému absurdnímu dramatu dvou postav, je úžas. Vypadal seriózně, nejspíš byste si ho na ulici ani nepovšimli, nevyděsil by vás, možná ani nezaujal, dokud by nepřišel a neoslovil vás

přímo. On však oslovil mě a rozhodl se zůstat. Zpočátku jsem protestoval, řval na něj, křičel z plných plic, to je můj život, ty ho žít nemůžeš. Pak jsem se začal smát, bylo to zbytečné, on už to rozhodnutí učinil a na mém názoru najednou přestalo záležet. Smích se přeměnil na zoufalé volání, až konečně přišla rezignace. Jak dlouho to trvalo, nevím, čas pro mě přestal být důležitý. Jediná možnost, jak protestovat, která mi zbyla a na které jsem lpěl, bylo mlčení. Neptal jsem se na nic, i když mě zajímalo všechno. Nechal jsem čas jen tak plynout, mrhal jsem jím, jako by to byla ta nejsamozřejmější věc pod sluncem, že nějaké zítra zase přijde. Ubíjelo mě to. Ubíjel mě on a to jeho ustavičné kritizování mého života. Stále jen mluvil a čekal na mou odpověď, která nepřicházela. Až jsem nako-

nec dokonale rezignoval. Proč tak najednou, nevím. Ano, až ta chvíle nastane příště, odpovím mu. Proč taky ne. Smířil jsem se se skutečností a poprvé v životě jsem na něj čekal. Naskočily mi všechny ty otázky, kdo že je? Proč je tu se mnou? Poslal ho někdo? Je to jen žert? Je nemocný? Zoufalý? Není to trestné? Ale on nepřišel. Nepřišel. Tělo se mi chvělo nervozitou, bodalo mě u srdce a poprvé jsem pocítil, že se bojím. Křik se ze mě dral samovolně, byl jsem jako šílený. Kde jsi? Kde sakra jsi? Vrať se, ty parchante! Chci tě tady! HNED! Rozklepala se mi kolena a já upadl, v očích první slzy. ZBABĚLČE! Co se teď stane? Řekni! Co se stane! To umřu?

Eliška Bartůňková

Komunikace pod drnem

Žijeme ve smutné době. V době, kdy ačkoliv jsme neustále v kontaktu, přicházíme postupně o tu nejcennější schopnost – schopnost formulovat myšlenky. Místo vyjádření pocitů vlastními slovy se schováváme za hradby zkratkovitých sdělení složených z interpunkčních znamének, animovaných roztomilých obrázků a nejrůznějších meme v domnění, že za nás řeknou všechno podstatné. Skutečné pocity nahrazujeme unifikovaným jazykem symbolů, které si posíláme přes nejrůznější internety, a tváří v tvář se nedokážeme ani pořádně pobavit o tom, jaký máme pocit z dnešního počasí. Nikdo nedokáže říct, co cítí, jak se cítí, a už vůbec se nebavíme

o tom, jestli je to tak dobře či špatně, nebo zda stojí za to něco změnit. Místo toho si posíláme rozesmátá štěňátka nebo lištičky pod deštníkem, myslíte si, že ten druhý přece musí ono sdělení pochopit. Jenže za aktuální náladou zrcadlí se ve změní jedniček a nul, se vždy ukrývá hlubší důvod, se kterým už se často nesvěříme. Lžeme sami sobě a namlouváme si, že vlastně stačí „like“ druhé osoby, že tento virtuální kontakt nám nějakým způsobem pomůže nebo nás v něčem utvrdí, a postupně se stáváme zajatci vágní komunikace. Jenže aby druhí – a i my sami – došli pochopení toho, co v nás určité věci vyvolávají, musíme o nich mluvit. To se však často stane až

ve chvíli, kdy pocit samoty, nepochopení či neopětování něčeho přehluší falešný dojem digitálního porozumění, a to už bývá většinou pozdě. Lidé si často zapomínají říkat „obyčejné věci“ v domnění, že jsou přece jasné, ale i prostě „dnes ti to sluší“ dokáže zvednout náladu. Člověk je tvor ješitný a občas potřebuje některé věci slyšet. A časem dojde i na sdílené ticho, které už není inkubátorem nevyřčených myšlenek, ale stane se chvílí němeého souznění a porozumění. Jenže skutečné sdílené ticho mohou zažít jen ti, kteří si toho hodně řekli, a ne ti, kteří si neřekli nikdy nic.

Marek Přitasil

Konec hry?

Hrajeme si spolu už nějakou dobu. Využíváme ironie a narážek. Mluvíme v metaforách a ve větách s nejasným smyslem. Dotýkáme se extrémů a jen čekáme, kdy jeden poleví, aby druhý vyhrál bitvu. Jednu z mnoha, tvořící válku, kterou jsme vyvolali ze záliby, z nudy, z nechuti, ze strachu z automatismu všední konverzace a společenských frází. Když je to ale taková válka, má vůbec konec? Samozřejmě že má. Když už je druhý absolutně vyčerpán. Nemá zdroje, prostředky, náladu, čas. Má přítelkyni/přítele, školu, práci, dost rozumu, aby s tím skončil. Proč by měl rozum odporovat, když to zní jako dobrý lék proti všednosti? Protože tenhle boj nevedeme proti nepříteli, ale příteli. Boj prohlubující vztah mezi účastníky. Nejde o to překonat konkurenta, na kterém nám

nezáleží, koho dlouho – nebo už nikdy – nevidíme. Paradoxně hrajeme s člověkem, který se nám dostává pod kůži. Každou ironií hlouběji. Přes všechny radosti z drobných výher i proher nese tahle válka s sebou nebezpečí, že se k ní příliš upneme. Pak v ní můžeme hledat něco, co tam není. Nebo si uvědomíme, že některé výpady opravdu bolí. Proto je rozumné ji občas přerušit nebo skončit, jinak nás může dočista rozebrat. Jako jsou často nejasné věty mezi námi, zdají se i pravidla dost mlhavá. Možná je to jen iluze pravidel a žádná vlastně nejsou. Můžeme zasáhnout kdykoli. S nedostatečným či dokonce opačným efektem. Měly by existovat limity. Ty se ale lehce překonávají, mění a mizí. Protože se mimo jiné hraje i o samotné hranice, které nemohou

zůstat stejné. Poněvadž jak se prohlubuje vztah, hranice se musí přizpůsobovat: také prohlubovat, oddalovat, upevňovat. Nejde v ní vyhrát v tradičním slova smyslu. Proč? Protože nejde o vítězství, ale o průběh – ať už z jakýchkoli dříve jmenovaných nebo nejmenovaných motivů. Můžeme buď pokračovat, nebo prohrát oba. Opravdu lze mluvit o prohře? Vždyť bojujeme kvůli tomu, že nás to baví. A když se boj dostane příliš hluboko, občas je konec pro někoho i výhra. Není tedy jednoznačná odpověď. Zase. My hrajeme dál. Nevíme, kdy přijde oslabení intenzity nebo dokonce konec. Třeba právě teď tím, že o tom píšu. Nebo je to jen nová taktika?

Václav Škořepa